

NE - Nationalencyklopedin

Kalla krigets slut

Då Michail Gorbatsjov 1985 tillträdde som sovjetisk partichef ändrades förhållandena. Det stagnerande sovjetsystemet hade inte kapacitet att möta en ytterligare avancerad kapprustning. Gorbatsjovs strävan att reformera systemet gjorde militär avspänning nödvändig. Han framlade förslag till reformer och nedrustning och hälsades med jubel under sina besök i väst.

Den ökande ekonomiska krisen i Sovjetunionen ledde i förening med kraven på demokratisering till att sovjetledningen inte motsatte sig demokratiska reformer i de övriga östeuropeiska länderna. I december 1987 undertecknades det så kallade INF-avtalet, vilket innebar att samtliga medeldistansraketer i Europa skrotades inom några år.

Vid ett besök i Bonn i juni 1989 lovade Gorbatsjov att varje stat skulle ha oinskränkt rätt att fritt välja politiskt och socialt system. Inom loppet av några månader hösten 1989 föll Berlinmuren och de gamla regimerna i Östtyskland, Tjeckoslovakien, Bulgarien och Rumänien. Hela det sovjetiska säkerhetssystemet i Östeuropa bröt samman, och Sovjetunionen accepterade också en tysk återförening.

Vid ESK-mötet i Paris 1990 fastslogs att demokrati ska vara det enda styrelseskicket och att konflikter ska lösas med fredliga medel. Samtidigt undertecknades ett långtgående nedrustningsavtal beträffande konventionella styrkor i Europa (CFE-avtalet) mellan NATO och Warsawapakten. Året därpå upplöstes inte endast Warsawapakten och SEV utan också det sovjetiska kommunistpartiet och därpå hela Sovjetunionen. En ny världspolitisk era började. Kalla kriget var över.